

Henki &

elämä

Kummipoika pelaa KaDyssa

Jyväskylän
seurakunnan
lehti

20.10.2017 ■ numero 16

Sairaalassa
sielu on
herkillä

► sivut 6–7

Kyllä Jumalaa
rintamallakin
kaivattiin

► sivut 8–9

Isonen on
kaikkien
kaveri

► sivu 16

Pääkirjoitus

Kädestä kiinni

Sieraimista törrötti pitkiä piikkejä. Piikeissä oli puudutusainetta, joilla nenäntienoo piti saada tunnottomaksi. Vaikka ymmärtäväinen lääkäri antoi pelokkaalle potilaalle tupla-annoksen rauhoittavaa lääkettä ennen operaatiota, vointi ei ollut kaksinen. Makoilin sairaalan käytävällä odottamassa operaatiota. Hereillä, mutta tokkuraisena. Oli yksinäinen ja surkea olo. Vähän itkettikin.

Sitten paikalle pelmahti vanha työkaveri. Tunnisti, vaikka tavallisesti en piikit sieraimissa ja potilaspaidassa kulje. Tuula tajusi, että nyt on pysähtymisen paikka. Otti kädestä kiinni. Sanoja en enää muista, mutta ei niillä ollut edes väliä. Tärkeintä oli rauhallinen läsnäolo.

Miten tärkeää onkaan, että jollain on aikaa pysähtyä rinnalle. Se on tärkeää arjen ja kiireen keskellä, mutta erityisen tärkeää se on silloin, kun arki ja olo ovat sumeita. Sairaaloissa arki on vierasta. Kirkkaita valoja, vieraita ääniä ja pistäviä hajuja. Olo on – toki sairauden vakavuudesta riippuen – monesti herkkä ja hauras. Tomerampikin tyyppi on sairaalasängyssä lojuessaan muiden varasaa.

Sairaalapapit ovat tehneet työtään Jyväskylässä jo 60 vuotta. He pysähtyvät rinnalle silloin kun potilas sitä pyytää. He pysähtyvät myös silloin, kun tilanne sitä vaatii, vaikka potilas ei vaatisikaan. Joskus voidaan potilaan sängyn ääressä veisata tuttu virsi, joskus jakaa ehtoollinen. Toki kaikissa tapauksissa niin, että potilaan tahto papin läsnäolosta tai läsnäolemattomuudesta tulee huomioiduksi. Sairaalapapit ovat olemassa myös potilaan omaisia ja sairaalan henkilökuntaa varten. He kuuntelevat ja lohduttavat. Ovat läsnä. Kenenkään vakaumuksen laatua kyselemättä.

Sairaalassa työtään tekevät papit tulevat vierelle silloin, kun omat voimat ovat vähissä. He ottavat kädestä kiinni ja kantavat pahan paikan yli. Aina potilas ei kotiudu, silloin sairaalapappeja tarvitaan saattamaan omaiset takaisin toisenlaiseen arkeen. Heillä on lempeä ote. Ihan kuin Tuulalla.

Marjo Rönnkvist
päätoimittaja

Henki&elämä

Kannessa: Kampuksen Dynamon Tero Intala on Henki&elämä-lehden kummipelaaja. Futsal toi Intalan Tampereelta Jyväskylään.

Kuva: Niko Kuha

Tapetilla

Faceliftingin paikka

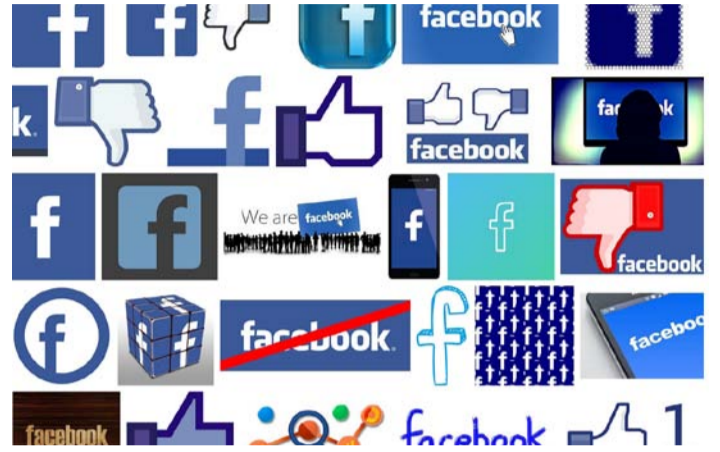
HEIKKI IMPIÖ
teksti ja kuva

Sosiaalisella medially eli somella on harhaanjohtava nimi. Miten niin sosiaalinen? Voiko häiriköinti, vihapuhe ja naljailu olla kovinkaan sosiaalista. Eikö sosiaalisuus terminä tarkoita jotakin positiivista, ja muut huomioon ottavaa suhtautumista. Jotta saadaan palaset vastaamaan paremmin todellisuutta, ehdotan käytettäväksi asiayhteyttä paremmin kuvaavia termejä.

Facebook voisi luoda kategorioita, joista käyttäjän pitäisi valita vain yksi, itselle parhaiten sopiva. Valinnan jälkeen henkilön profiilisivu olisi ulkoasultaan valmiiksi sen näköinen kuin luokitus antaa luvan odottaa.

Epäsosiaalinen. Laaja kategoria, joka sisältäisi kaikenlaisen aggressiivisen käyttäytymisen, häiriköinnin, toisten mollaamisen jne. Profiilisivun ulkoasun väri punainen.

Piilososiaalinen tai pakkososiaalinen. Stalkkaajat muodostaisivat

pääkäyttäjryhmän. Mukaan laskettaisiin myöskin ne työnsä puolesta pakotetut sosiaalisen median seuraajat, jotka muutoin eivät viikkuisi Facebookin perään. Pohjaväri on harmaa. Tässä kategoriassa ongelma on tietysti siinä, että ei ole paljoa seurattavaa, kun kukaan ei tee päivityksiä tai kommentoi.

Yltiösosiaalinen. Ryhmän suuren sydämen muodostaisivat tykkääjät, kehuja, spämmääjät ja toisten

seinille omia päivityksiään tekevät. Ne, jotka muiden mielestä ovat aina joka paikassa kommentteineen. Väriä en ole vielä keksinyt. Olisiko vaaleanpunainen?

Negasosiaalinen. Ryhmän ytimessä keskenään epäsovussa temmeltäisivät niin loukkaantujat, ainaiset valittajat kuin pätiäjätkin. Sellaista pohjaväriä tuskin onkaan, joka kelpaisi heille kaikille. Olkoon siis ruskea.

Iiro Toivarin tapahtumatärpät

- 1 Nuorten ilta 1.11. klo 18.30 Huhtasuon terveyskeskuksen ryhmähuoneessa. Tämä on ihan ehdoton! Pääsee tapaamaan tuttuja ja voi vaihtaa kuulumisia niittenkin kanssa, jotka eivät ole samassa koulussa.
- 2 Yhteislauluhetki tiistaisin klo 14.45 Kortepohjan seurakuntakeskus. Yhteislaulu on kivaa, ja sitä pääsee harvoin harrastamaan. Tuollaisessa tilaisuudessa pääsisi ehkä laulamaan ja soittamaan yhdessä.
- 3 Joululeiri Koivuniemessä 5–7-luokkalaisille 1.–3.12., leiriltä saa lähtölaskennan jouluun. Leirit ovat aina mukavia. Leirille olen tosin liian vanha, mutta tuonne voisin lähteä isoseksi, jos tarvitaan.

Mihin tapahtumaan sinä tulisit? Valitse omasi sivuilta 12–15. Iiro Toivarin haastattelu sivulla 16.

Down

DOWN

Ajassa

Tero Intala pelaa ensimmäistä kauttaan Kampuksen Dynamossa.

KaDyn tulokas haluaa panostaa futsaliin

Kampuksen Dynamon eli KaDyn futsal-joukkueen Tero Intala on Henki&elämä-lehden kummipelaaja. Futsal toi Intalan Tampereelta Jyväskylään.

TATU KUUKKANEN teksti
NIKO KUHA kuva

Miksi lajiksesi valikoitui juuri futsal eli sisäjalkapallo?

Aikaisemmin pelasini futsalia Tampereella lähinnä talvisin jalkapallokauden ollessa tauolla. Viime vuosina on alkanut tuntua, että futsal voisi olla se laji, johon panostan. Tästä syystä siirryin KaDyn joukkueeseen tänä kaudeksi.

Miten futsal eroaa vaatimuksiltaan tavallisesta jalkapallosta?

Futsalissa on paljon nopeampi tempo kuin jalkapallossa. Kentällä jokaisen pelaajan on oltava koko ajan hereillä ja osattava niin hyökätä kuin puolustaa. Myös futsalin pelaajien tekninen vaatimustaso on yleensä korkeampi kuin jalkapallossa.

Mitkä ovat vahvuutesi jalkapalloilijana? Entä kentän ulkopuolella?

Vahvuuteni on yksi vastaan yksi -pelaamisessa ja maalintekotaidos-

sa. Kentän ulkopuolella vahvuksiani ovat luotettavuus ja avoimuus.

Pelaat ensimmäistä kautta KaDyssä. Tulit Jyväskylään Tampereelta. Mikä toi sinut Jyväskylään ja miten olet viihtynyt kauden aikana?

Muutin tosiaan Jyväskylään vasta muutama viikko sitten. Alkuvaikutelma on ollut hyvä: kiva kaupunki. Vaikka isommin en ole vielä ehtinyt tutustumaan. Suurin osa palveluista on ihan kävelymatkan päässä, josta tykkään paljon. Ensisijaisesti muuton takana oli juuri siirto KaDyn joukkueeseen.

KaDyn ja Riemun derbyissä tunnelma Monnarilla on kuulemma mieletön. Pitääkö tämä paikansa ja oletko päässyt kokemaan derbyjen riemun?

Keskiviikkona pääsin itse ensimmäistä kertaa paikan päällä todistamaan Jyväskylän derbyä. Aikaisemmin oli tullut seurattua TV:n tai striimin välityksellä. Paikan

päällä tunnelma oli vielä hienempi. Tuntui mahtavalta osallistua tapahtumaan ja vielä paremmalta olla voittamassa derbyä.

Miten sinut otettiin vastaan pukukopissa?

Vastaanotto joukkueessa on ollut mahtava. Heti ensimmäisistä treeneistä alkaen on tuntunut siltä, että olen osa joukkuetta. Kaikkiin kysymyksiini olen saanut vastauksen nopeasti ja muutenkin apua aina, kun olen tarvinnut.

Mitä opiskelet ja miksi?

Olen valmistunut jo Tampereella ammattikorkeakoulusta tradenomiksi. Alalle lähdin, koska liiketalous on hyvin kiinnostava ala ja tulevaisuudessa haluan työskennellä alan parissa.

Mistä lempinimesi Terdelli kumpuaa?

Lempinimi on syntynyt vasta Jyväskylässä ensimmäisten KaDyn treenien aikana ja siitä se sitten jäi ilmoille.

Mitkä ovat suosikkipaikkasi Jyväskylässä?

En ole vielä isommin ehtinyt tutustua Jyväskylän elämään. Revolutionissa on hyvät lounaat ja tietysti Monnari, koska siellä tulee vietettyä niin paljon aikaa treenien parissa.

Kuinka monta kertaa viikossa harjoittelet?

Joukkueen kanssa harjoittelemme viikolla jokaisena arkipäivänä. Lisäksi omalla ajalla teen keuhonhoitoa, jotta harjoituksista palautuu parhaalla tavalla. Harjoitukset ovat olleet hyvin erilaisia kuin mihin Tampereella olin tottunut. Uutta asiaa on tullut paljon.

Olet Henki&elämä-lehden kummipelaaja. Onko sinulla kummilapsia ja millainen on hyvä kummi?

Itse en ole vielä saanut tilaisuutta olla kummi. Hyvän kummin uskon olevan sellainen, joka auttaa ja tukee lasta. Muutenkin on tärkeää olla läsnä lapsen elämässä.

Korpilahden aluekappalaiseksi Antti Koivisto

Jyväskylän seurakunnan aluekappalaiseksi Korpilahdelle on valittu teologian maisteri Antti Koivisto, 38. Koivisto on työskennellyt Korpilahden aluekappalaisen sijaisena eri otteeseen yli neljä vuotta. Aluekappalaisen virkaa haki kahdeksan ihmistä, joista sittemmin kaksi perui hakemuksensa. Valinnan tehnyt kirkkovaltuusto oli esityksessään yksimielinen.

Kirkollisveroprosentti säilyy ennallaan

Jyväskylän seurakunnan kirkollisveroprosentti pysyy nykyisellään myös tulevana vuonna. Kirkkovaltuusto vahvisti kirkollisveroprosentiksi 1,45. Taloussuunnitelman mukaan seurakunnan tulos vuosina 2018–20 jää 1,45 prosentin kirkollisverolla 1,4 miljoonaa euroa alijäämäiseksi, ellei taloutta tasapainottavia toimenpiteitä tehdä. Summassa ei ole huomioitu investoinneista syntyviä kustannuksia tai satunnaisia tuloja.

Kirkon syytä säilyttää vihkiöikeutensa

Kirkon on nykyisessä tilanteessa syytä säilyttää vihkiöikeutensa. Näin esittää Suomen evankelisluterilaisen kirkon piispaikokous lähettäessään kirkon vihkiöikeudesta luopumista ja avioliittoon vihkimisen merkitystä käsittelevän vihkiöikeus selvityksen kirkolliskokoukselle. Vihkiöikeuden säilyttäminen tukee kirkon identiteettiä evankeliumia julistavana, jäseniään palvelevana ja kulttuuriperinnettä ylläpitävänä kirkkona, todetaan piispaikokouksen saatteessa. Kirkollisella avioliittoon vihkimisellä on vahva kannatus niin kirkon jäsenten kuin kaikkien suomalaisten keskuudessa.

Sepässä avajaiset ja nimikilpailu

Jyväskylän seurakunnan uudet toimitilat avataan Kauppakeskus Sepässä 26. lokakuuta. Toimitilat ovat vielä nimeä vailla, joten avajaisien yhteydessä järjestetään nimikilpailu. Hyviä ehdotuksia otetaan vastaan seurakunnan tiloissa Sepän toisessa kerroksessa 17. marraskuuta asti. Nimi julistetaan Sepän ensimmäisessä messussa, ensimmäisenä adventtina. Kaikkien nimikilpailuun osallistuneiden kesken arvotaan useita yllätyspalkintoja. Kauppakeskuksen ja samalla seurakunnan toimitilojen avajaisia vietetään 26.–29.10.

Kirkon töissä

Rinnalla kulkija

Diakoniatyössä tapaa monenlaisia ihmisiä. Avun tarpeet vaihtelevat.

TATU KUUKKANEN teksti
NIKO KUHA kuva

Diakonissa **Tuija Emaus-Etindelle** on tehnyt auttamistyötä lähes 30 vuoden ajan sekä pienissä että isoissa seurakunnissa. Vanhustyöhön erikoistunut Emaus-Etindelle aloitti työuransa sairaalassa, mutta pian seurakunta vei mennessään.

Halu auttaa ihmisiä oli alkupe-
räinen syy hypätä diakonian ura-
polulle. Sana diakonia on kreikkaa
ja tarkoittaa palvelua. Sen ajatel-
laan perustuvan alkukirkossa va-
kiintuneeseen tapaan huolehtia
vähäosaisista.

Emaus-Etindelle tapaa työssään lähinnä näkövammaisia, huonokuuloisia ja omaishoitajia. Työ koostuu sekä kotikäynneistä että ryhmätapaamisista. Kotikäynneillä käydään ulkoilemassa ja hoidetaan arkisia asioita yhdessä.

– Tämä on sellaista rinnalla kul-
kemista. Joku voi kaivata apua esi-
merkiksi Kelan lomakkeiden täyt-
tämässä, Emaus-Etindelle kertoo.

– Omaishoitajina toimivat puo-
lisot saattavat toivoa tuurausta ko-
tona, jotta he pääsevät hetkeksi
tuulettumaan, vaikka kävelylenkil-
le itsekseen, hän jatkaa.

Eri ryhmille järjestetään moni-
puolista virkistystoimintaa: leirejä,
kerhoja, metsäretkiä, brunseja.
Seurakunta tekee yhteistyötä kau-
pungin, keskussairaalan ja erilais-
ten kolmannen sektorin toimijoi-
den, kuten Keski-Suomen Näkö-
vammaisten, Jyväskylän Omaishoi-
tajien ja Keski-Suomen Muisti-
hdistyksen kanssa.

» Tämä on
sellaista rinnalla
kulkemista.

– Vertaistuki on todella tärkeää,
samoin riittävä ulkoilu – että ihmi-
set pääsevät tapaamaan toisiaan.
Jokainen kaipaa sosiaalista kontak-
tia, Emaus-Etindelle sanoo.

Avun tarpeet ovat huonokuuloi-

Diakonissa Tuija Emaus-Etindelle kohtaa työssään näkövammaisia, huonokuuloisia ja omaishoitajia.

silla ja näkövammaisilla erilaisia.
Huonokuuloisten kanssa oppii pu-
humaan rauhallisesti ja selkeästi.
Heikkonäköisille on oltava isot
tekstit. Näkövammaisille saatetaan
lukea kirkossa laulettavan virren
sanoja.

Parasta diakoniatyössä on Ema-
us-Etindellen mukaan ihmisten ta-
paaminen ja yhdessä tekeminen.
Yksin töitä ei tarvitse tehdä. Siitä
pitävät huolen uskolliset vapaaeh-
toiset, joita ilman seurakunta ei

pärsjää. Näkövammaistyössä va-
paaehtoiset auttavat esimerkiksi
kerhotoiminnassa sekä äänilehden
lukemisessa.

Emaus-Etindelle vietti kuusi
vuotta Kamerunissa diakoniatyös-
sä. Afrikan-reissuilta jäi vaikuttee-
na uskallus ottaa rukoukset roh-
keammin osaksi diakoniatyötä.
Matkalta jäi myös arvostus sitä
kohtaan, kuinka hyvin Suomessa
monet asiat ovat: turvallisuus,
luonto ja puhdas juomavesi.

– Ja että osaa iloita pienistä asi-

oista. Koen sen jonkinlaisena joh-
datuksena.

Tärkeitä ominaisuuksia dia-
koniatyössä ovat tietynlainen ti-
lannetaju, herkkyys kuunnella ja
taito reagoida. Taitojen lisäksi va-
aditaan tietoja, mitä erityisryhmät
vaativat. Kaikki sokeat eivät esi-
merkiksi kaipaa värien selostamis-
ta. Pitää osata asettua toisen ihmi-
sen rooliin.

– Avoin mieli on tärkeää, sillä
ensimmäiselle kerralla ei tiedä, mil-
lainen ihminen odottaa vastassa.

Hengissä

Yksinkertaista uskoa

**Miten epäuskon kanssa voi kamppailla
arkisessa elämässä?**

Omissa korvissani kysymys epäuskon kans-
sa kamppailemisesta kääntää katseen ihmi-
seen. Ikään kuin ihmiseltä vaadittaisiin us-
koa, joka on mitattavissa, onko uskoa riittä-
vä määrä tai onko se oikeanlaista.

Voisiko ajatella, että siirretäisiin uskon päästä
sydämen kohdalle. Latinan credo, minä us-
kon, kun tarkoittaa myös, "annan sydäme-
ni", siis sitoudun. Kun siirretäisiin uskon päästä
sydämeen, usko muuttuu väitelluseesta
teoksi. Voit ojentautua sydäimestä käsin
kohti Jumalaa.

Tämän päivän tekstissä sana usko voi-
daan kääntää sekä uskona että luottamuk-
sena. Luottamuksella saamme kiinnittyä Ju-
malaan ja luottavaisesti takertua Häneen,
heittää itsemme Jumalan varaan. Hän ei ole
kiinnostunut meidän uskomisen määrästä
tai laadusta, vaan siitä, että kurottaudum-
me kohti Häntä, koska Hän haluaa pitää
meistä huolen. Vaikka emme ymmärtäisi tai
kokisi mitään, minkä voisi nimetä uskoksi,
voimme luottaa, että Hän on tässä.

Onko sinulla epäuskon hetkiä?

Ajattelen, että usko ei ole minusta lähtöisin,
vaan se on Pyhän Hengen työtä minussa,
Pyhän Hengen, minkä olen saanut kastees-
sa. Jos koen jotain, mitä voisi ajatella epäus-
koksi tai epäuskon hetkiksi, koen, että kyse
on minun tuntemuksistani, ehkä mielialas-

ta. Epäusko kohdistuu pikemminkin itseeni,
ei Jumalaan. Ja silloin, jos itse en jaksa rukoil-
la, tiedän, että Jeesus rukoilee minun puo-
lestani. Myös koko Kristuksen kirkko rukoil-
lee. Rukoilemme ympäri maailman ympäri
vuorokauden, niin kirkkoissa kuin luostareis-
sa. Ei tämä ole omassa varassa, onneksi.

**Yksinkertainen usko riittää, kuten
näkönsä saaneella miehellä?**

Voitko rakastaa tai luottaa monimutkaisesti?
Ei ole muuta kuin yksinkertaista uskoa.
Toki saamme kasvaa lähemmäs Jumalaa ja
toivoa Johannes Kastajan sanoin, että Hän-
nen on tultava suuremmaksi, minun pie-
nemmäksi. Usko on luottamista Jumalaan,
ei Jumalaa koskeviin väitteisiin. Ehkä tähän
liittyy sanonta uskomisesta, mutta ei niin
kuin kirkko opettaa. Tosin käsitys siitä, mitä
tuo sanonta "niin kuin kirkko opettaa", sisäl-
tää varmaankin ajassa liikkuvia mielipiteitä,
ei niinkään sitä, mitä kirkko tosiasiansa
opettaa.

Mitä teksti puhuu sinulle?

Eniten minua tekstissä puhututtaa Jeesuk-
sen sanat: "Hän on tässä ja puhuu kanssasi."
Uskossa kyse on läsnäolosta, ei jonkin asian
uskomisesta. Usko on suhde ja se on vasta-
vuoroisuutta. Niin kuin Jeesus sanoo, "hän
puhuu kanssasi".

Jumala ei niinkään ole kiinnostunut mei-
dän uskostamme, vaan Hän haluaa olla

**Evangeliumi
Joh. 9: 24–38**

Mies, joka oli ollut sokea, kutsuttiin kuul-
tavaksi. Fariseukset sanoivat hänelle: "Anna
kunnia Jumalalle! Me tiedämme, että se mies
on syntinen." Mies vastasi: "Onko hän synti-
nen, sitä en tiedä. Mutta sen tiedän, että minä,
joka olin sokea, nyt näen." He kyselivät: "Mitä
hän sinulle teki? Millä tavoin hän avasi silmäsi?"
Mies vastasi: "Johan minä sen teille sanoin, te
vain ette kuunnelleet. Miksi te taas tahdotte
sen kuulla? Tekeekö teidänkin mieli hänen
opetuslapsikseen?" He vastasivat hänelle pil-
kallisesti: "Sinä hänen opetuslapsensa olet,
me olemme Mooseksen opetuslapsia. Me tie-
dämme, että Jumala puhui Moosekselle,
mutta mistä tuo mies on peräisin, sitä emme
tiedä." "Merkillistä", mies vastasi, "että te ette
tiedä, mistä hän on - ja kuitenkin hän on anta-
nut minulle näköni. Kaikkihan me tiedämme,
että Jumala ei kuuntele syntisiä, mutta sel-
laista hän kuulee, joka kunnioittaa häntä ja elää
hänen tahtonsa mukaisesti. Ikipäivänä ei ole
kuultu, että joku olisi avannut sokeana synty-
neen silmät. Jos hän ei olisi Jumalan mies, hän
ei olisi pystynyt sellaiseen." Silloin fariseuk-
set sanoivat: "Sinä olet syntymästäsi syntinen,

Seurakuntapastori Kirsi Pohjola
saarnaa su 22.10. Kaupunginkirkon
messussa klo 10 sekä Lahjaharjun
kappelin messussa klo 12.

syntiä täynnä koko mies - ja sinä rupeat opetta-
maan meitä!" He ajoivat miehen ulos.

Jeesus sai kuulla, että mies oli ajettu ulos, ja
tapatessaan tämän hän kysyi: "Uskotko Ihmi-
sen Poikaan?" "Herra, kuka hän on?" mies kysyi.
"Sano, jotta voisin uskoa." Jeesus sanoi: "Sinä
olet nähnyt hänet. Hän on tässä ja puhuu kans-
sasi." "Minä uskon, Herra", mies sanoi ja lankesi
maahan hänen eteensä.

meille kaiken hyvän antaja. Hän halusi antaa
sokealle miehelle kaiken hyvän, näkökyvyn.
Vasta sen jälkeen Jeesus kysyy, uskotko.
Evangeliumissa minulle keskeistä on, että

ensin Jumala lahjoittaa, Hän haluaa olla lä-
hellä ja kanssakäymisissä, kysyäkkin, uskotko,
mutta ei vaatien, vaan lempeydellä. Koska
Jumala on armahtava.

Irja Ahonen tuli työpäivän päätyttyä syömään Keltinmäen kirkon kahvioon. Bernhard ja Mirja Tervotukia (oikealla) pitävät tarjottua ruokaa laadukkaana ja maukkaana.

Keltinmäessä kohdataan ruokapöydässä

Kirkon yhteisöruokailusta tuli jymyjuttu. Vapaaehtoiset kattavat maanantaiaterian lähes sadalle kävijälle.

PÄIVI ESKELINEN
teksti ja kuva

Maanantaisin väkeä virtaa Keltinmäen kirkolle tasaiseen tahtiin. Yhteinen, edullinen ruokailu vetää paikalle työssäkäyviä, eläkeläisiä, opiskelijoita, yksinasuvia ja lapsiperheitä. Pöytään on katettu lämmin ruoka, tällä kertaa tonnikalapaastaa, kahdenlaista salaattia, riisipuuroa ja mustikkakeittoa.

Diakoni **Jukka Rantanen** ylistää vuolaasti vapaaehtoisia, jotka mahdollistavat jokaviikkoisen tapahtuman.

– Ilman vapaaehtoisia tätä ei voisi toteuttaa. On hienoa, että niin monet ovat löytäneet tästä ruokailujutusta mielekkään tavan osallistua yhteisön toimintaan, Rantanen toteaa.

Vapaaehtoiset kattavat pöydän, tiskaavat, jakavat mahdollisen ylijääneen ruuan ruokailijoitte omiin astioihin kotiin vietäväksi ja huolehtivat, että kaikki sujuu joustavasti. Lämmin sana, hymy ja olal-

le taputus tulevat vielä kaupan päälle.

Valtaosa vapaaehtoisista on eläkeläisiä, mutta joukossa pyörii myös 19-vuotias **lina Talvitie**. Lastenhoajaaksi opiskeleva Talvitie pitää yhteisöruokailua hyvänä ideana.

– Tässä tulee hävikkiruoka järkevään käyttöön, ja täällä työskentely on mukavaa. Ruokailussa kohtaa erilaisia ihmisiä, joihin ei välttämättä muuten tutustuisi, hän perustelee.

Alueneuvoston varapuheenjohtaja **Annikki Jokinen** on samoilla linjoilla. Hän iloitsee siitä, että keltinmäkeläiset ovat löytäneet yhteisöruokailun. Kävijämäärä on kasvanut jatkuvasti, ja pian ollaan lähellä sadan ruokailijan rajaa.

– Ei täällä kysellä kirkon jäsenyydestä tai elämäntarkoituksesta. Useimmat jäävät syötyään istuskelemaan ja seurustelemaan. Kiirettä ei ole. Ja aivan selvästi ruokapöydissä on syntynyt uusia kontakteja.

Hän uskoo, että kirkon kynnys on tapahtuman myötä tullut ma-

talamaksi. Useimmat ruokailijat eivät osallistu muuhun seurakunnan toimintaan, mutta kertakäynnin jälkeen voi olla helpompi tulla tuttuun paikkaan uudestaan.

» On hienoa, että niin monet ovat löytäneet tästä ruokailujutusta mielekkään tavan osallistua yhteisön toimintaan.

Idea Keltinmäen yhteisöruokailuun on tullut Kirkkohallituksen ja sosiaali- ja terveysministeriön valtakunnallisesta Yhteinen keittiö-hankeesta, jonka tarkoitus on ehkäistä syrjäytymistä ja hyödyntää hävikkiruokaa.

Kyseessä on syyskuussa alkanut kokeilu, jonka jatkamista harkitaan kokemusten valossa myöhemmin.

Keltinmäen alue seurakunnan vapaaehtoisten järjestämä ruokailu on avoin kaikille. Ruoka tulee lahjoituksena Keski-Suomen sairaanhoitopiirin Caterina-henkilöstöruokalasta. Ruoan kuljettaa Keltinmäen kirkolle Jyväskylän Katulähetys.

Ateriasta peritään aikuisilta euro, lapsilta 50 senttiä ja alle 4-vuotiaille ateria on ilmainen. Vaikka ruoka tulee lahjoituksena, jonkin verran tarvitaan varoja muun muassa kuljetuskustannuksiin. Vararahasto on tarpeen myös yllättävien tilanteiden varalle.

– Lupaamme, että kaikille on tarjolla lämmin ateria. Jos Caterinan ruoka ei riitä, voimme nopeasti tehdä keiton tai puuron omista tarvikkeista, Rantanen kertoo.

Salaatit maistuvat Irja Ahoselle, joka tuli aterialle työpäivän päätteeksi. Kun Ahsosen puhelin soi kesken ruokailun, hän arvuuttelee soittajalle olinpaikkaansa.

– Keltinmäen kirkossa, täällä on euron ruokailu, hyvää ruokaa ja

hirveästi ihmisiä, hän mainostaa.

Kun puhelu päättyy, hän myöntää kehuneensa kaikille kirkon yhteistä ruokahetkeä.

– Tämä tekee kirkon jotenkin inhimillisemmäksi, tuo lähemmäksi ihmisiä. Tosi hieno juttu, saa syödä eikä ruoka mene hukkaan.

Eläkeläispariskunta **Bernhard ja Mirja Tervotukian** kotiaskareita maanantain ruokailu on helpottanut. Jos ylijäämäruokaa on tarjolla vielä ruokailun jälkeenkin, sitä on otettu kotiin mukaan. Muina arkipäivinä käydään koululla, jossa eläkeläisille tarjoillaan päivän lounas kouluruokailun päätyttyä.

– Ei tarvitse kuin viikonloppuisin laittaa itse ruokaa, Bernhard Tervotukia myhäilee.

Keltinmäen kirkolla on tarjolla lahjoituksena saatua, samana päivänä valmistettua ruokaa maanantaisin klo 17–18.30. Hinta aikuisilta euron, 4–12-vuotiailta 50 senttiä.

Kolumni

Sairaalasielunhoito tänään

Kun sairaalapappi kohtaa ihmisen, kuolema on monesti mukana kolmantena, ei-toivottuna vieraana, kuin varjona. Toisinaan tuo varjo on heikko ja etäinen, joskus se on uhkaavan lähellä. Mutta toisinaan edes kuoleman varjo ei pysty peittämään tuossa hetkessä loistavaa Jumalan valoa.

Monet ihmiset haluavat käydä läpi elämäänsä: Millaista elämä on ollut? Mitä sairaus on muuttanut? Mitä edessä? Miten kestän kaiken? Mitä Jumala tarkoittaa tällä kaikella? Silloin sairaalapappi kuuntelee, kyselee ja avaa myös sellaisia näkökulmia, jota keskustelukumppani ei kenties ole havainnut. Toisinaan taas yritämme vain yhdessä sietää tilannetta, jossa ihmisten mahdollisuudet ovat kovin vähäiset. Ehkä on vain hiljaista huokailua Jumalan puoleen: Herra, auta meitä!

Nykyään ehtoollispyyntöjä tulee vähemmän kuin menneinä vuosikymmeninä. Sen sijaan rukoushetkiä on viikoittain. Potilas voi olla niin huonokuntoinen, ettei keskustelu ole mahdollista. Silloin tuttu rukous tai virsi voi olla ainoa mahdollinen linkki Jumalaan.

Rukoushetki voidaan viettää myös silloin, kun ihminen on kuollut. Se voi tapahtua potilashuoneessa välittömästi kuoleman tapahtuttua tai sairaalan kappelissa ennen kuin vainaja siirretään hautausmaahan kappeliin odottamaan hautausta. Tällaisia rukoushetkiä on viikoittain. Usein läsnä on vain muutamia lähiomaisia. Arkun kansi on auki. Omaiset voivat vielä nähdä vainajan ja jättää jäähyväisiä. Joku ehkä haluaa vielä silittää poskea tai hiuksia.

Perinteisesti sairaalasielunhoitoon ovat kuuluneet yhteiset harauudet osastoilla. Ne ovat kuitenkin vähentyneet varsinkin nopea-tempoisessa työssä Keskussairaalassa. Sen sijaan terveyskeskussairaloissa yhteisiä ehtoollishartauksia on edelleenkin.

Hoitohenkilökunta työskentelee nykyisin aika kovien paineiden alaisina. Heidän jaksamistaan me sairaalapapit yritämme osaltamme helpottaa. Käytännössä se voi olla koulutusta, työnohjusta tai vain senhetkisen työtilanteen jakamista.

Missä kaksi ihmistä löytää yhteyden, siellä Jumala on läsnä kolmantena. Sitä ihmettä sairaalasielunhoidossa koetaan viikoittain.

Heikki Lepoaho
Johtava sairaalapastori
Jyväskylän seurakunta

Tänään rukoilen

Autta elämään hetkessä

Välillä tapahtuu niin paljon. Välillä aika ei kulu millään. Jumala, auta minua elämään tässä hetkessä. Anna tyyneyttä kestää kaikenlaisia paineita.

Mies, 36

Uuden elämän syntyminen on kättilö Helena Tedderin mielestä aina yhtä kiehtovaa. ”Ensin on vaikeaa ja tekee kipeää. Meidän tehtävä on kannustaa ja auttaa äitiä.”

Taakkojen ja ilon jakajat

Sairaalassa ollaan päivittäin tekemisissä elämän ja kuoleman kanssa. Surun, kivun ja kärsimyksen ohella siellä koetaan paljon iloa ja toivoa. Miten hengellisyys näkyy sairaalapapin, kättilön ja lääkärin arjessa?

Sairaalapappi Katriina Ilvesmäki ja sairaanhoitajat Eveliina Toikkanen ja Pia Vesander tekevät tiivistä yhteistyötä. Ilvesmäki keskustelee hoitajien kanssa usein kahvikupin ääressä tai käytävillä.

SAILA AARNIO teksti
SAMI SAARENPÄÄ kuvat

Sairaalapappi **Katriina Ilvesmäen** huone Palokan terveystieteiden sairaalassa on osasto 1:n tuntumassa, mutta useimmiten hänet löytää osastolta – potilaiden tai hoitajien kanssa keskustelemasta, hartautta tai ehtoollishetkeä valmistelemasta.

– Olen tosi kiitollinen siitä, että kirkolla on mahdollisuus olla sairaalassa läsnä. Seurakunnan työntekijänä haluan tuoda toivoa kärsimyksen keskelle.

Palokassa hoidetaan monisairaita potilaita. Hoito on pääsääntöisesti lyhytaikaista ja kuntouttavaa, mutta hoidettavana on myös saattohoitovaiheen potilaita. Ilvesmäki käy tapaamassa potilaita, jos he ovat sitä toivoneet. Jos potilaalla on mielen päällä asia, jonka hän haluaa jakaa, Ilvesmäki kuuntelee. Rukous on läsnä monessa kohtaamisessa, asioita viedään yhdessä suurempiin käsiin.

Uskon määrää tai oppisuuntia ei tiedustella. Ilvesmäki palvelee myös eri kirkkokuntaan kuuluvia ja kirkkoon kuulumattomia.

– Jokaisella on oma vakaumus, eikä sairaalapapilla ole minkäänlaista pyrkimystä muuttaa sitä. Pyrin kohtaamisissa hienotunteisuuteen ja keskinäiseen kunnioitukseen. Papin kanssa voi jakaa myös epäilyksen tunteita. Vaikka tuntuisi, että oma usko on aika heiveröinen, se ei estä turvautumasta Jumalaan.

Kaikki tapahtuu potilaan ehdoilla. Hän päättää, mistä puhutaan. Jos puhutaan. Toisinaan ollaan vain hiljaa, joskus sanoja ei tunnuta edes olevan.

– Kärsimys jauhaa ihmisen sellaiseksi, että hän ei jaksakaan edes nauraa. Tämä työ on rinnalla kulkemista ja taakkojen jakamista, Ilvesmäki toteaa.

Keskussairaalassa kättilönä toimiva **Helena Tedder** rientää haastatteluun koulutuksesta, jossa on opeteltu hieromista. Se on yksi keino tukea ja auttaa synnyttäjiä.

– Pyrimme ohjaamaan äitejä löytämään itsestään keinoja kivun lievittämiseen ja synnytyksen edistämiseen. Rohkaisemme synnyttäjiä tunteiden ilmaisuun. Salissa saa huutaa, kiroilla, olla hiljaa, nauraa, itkeä, kuunnella musiikkia, rukoilla kielillä. Me olemme tottuneet kaikkeen, hän kertoo.

” Meille kättilöille hengellisyys on äidin rinnalla kulkemista, tukemista ja kunnioittamista.

Kättilö kannustaa synnytyksessä sekä äitiä että isää.

– Kyselemme äidin toiveita ja tarpeita etukäteen ja pyrimme vastaamaan niihin.

Kehumme ja tsemppaamme häntä jaksamaan. Isälle tapaamme korostaa, että vaikka hän ei voi viedä vaimonsa kipua pois, hänen läsnäolonsa on todella tärkeää. On ihana hetki, kun saa nostaa vastasyntyneen vaippasillaan isän lämpimälle iholle.

Synnytyssalissa hengellisyys näkyy Tedderin mukaan harvoin.

– Muista kulttuureista tulevat synnyttäjät harjoittavat uskontoaan usein avoimemmin kuin suomalaiset. Meille kättilöille hengellisyys on äidin rinnalla kulkemista, tukemista ja kunnioittamista. Tuli hän mistä taustasta tahansa.

Surullisimpia hetkiä kättilön työssä on se, kun lapsi on kuollut kohtuun. Äiti joutuu kuitenkin synnyttämään lapsen normaalisti.

– Näissä tilanteissa ei yleensä tarvita sanoja, vain läsnäoloa. Rohkaisemme vanhempia katsomaan kuollutta lastaan ja pitämään häntä sylissä. Tarjoamme heille myös mahdollisuutta keskustella sairaalapapin kanssa.

Emma Honkanen toimii Jyväskylän kotisairaalan lääkärinä. Sairaanhoitopiirin ja kaupungin yhteinen kotisairaala tarjoaa ympärivuorokautista sairaalatasoista hoitoa potilaan omissa kodissa. Honkanen tekee kotikäyntejä yksin tai hoitajan kanssa. Valtaosa kotisairaalan potilaista sairastaa lyhytaikaisia ja paranevia sairauksia. Neljäsosa potilaista on kotisairaalassa saattohoidossa.

Saattohoitopotilaiden kohtaamisessa Honkanen pitää tärkeänä kuuntelemista,

empaattisuutta ja turvallisuuden tunteen luomista.

– Kaikkein tärkeintä on saada potilas ymmärtämään, että vaikka mitään ei ole tehtävissä, on silti vielä paljon tehtävää. Oloa voidaan helpottaa pienilläkin asioilla. Jokainen

” Vaikka tuntuisi, että oma usko on aika heiveröinen, se ei estä turvautumasta Jumalaan.

saattohoitopotilas on erilainen, joten heidät tulee kohdata yksilöinä.

Hengellisyys ei juurikaan näy Honkanen työssä. Joskus hän pohtii potilaiden kanssa sitä, mitä kuoleman jälkeen tapahtuu. Jos hän arvelee potilaalla olevan hengellisen keskustelun tarvetta, hän tarjoaa herkästi sairaalapapin apua.

Honkanen kertoo, että ihmisestä näkee, kun hän alkaa olla lähellä kuolemaa.

– En osaa sanoa, näkeekö sen katseessa, eleissä, sanoissa vai missä, mutta kuoleman läsnäolon jotenkin aistii ja tuntee. Se ei yleensä ole huono tunne, vaan rauhoittava ja helpottava. Kuoleman lähestyessä ja sen jälkeen potilaiden kotona on usein harras tunnelma. Tunteita on paljon. Surun lisäksi näkee paljon lämpöä, toivoa, uskoa ja rakkautta.

Tuntematon hengellinen sotilas

Väinö Linnan Tuntemattomassa sotilaassa jermuillaan, kirotaan ja pilkataan auktoriteetteja. Todellisuudessa usea suomalainen sotilas haki turvaa Raamatusta, kävi hartauksissa ja rukoili.

JANNE KÖNÖNEN teksti
JUHA MUSTONEN kuva

Ristiriidan huomaa helposti. Väinö Linnan *Tuntemattomassa sotilaassa* suomalainen taistelija kuvataan tavallisimmillaan ruokotomana, kaikkea ylempää halveksivana korpisoturina.

Suomen mies juo kiljua, päästää perkelettä suustaan ja nälviä, **Mannerheimin** ja upseerien ohella kirkkoa ja Jumalaa.

Toivakkalaisen, rajuihin Tali-Ihantalain torjuntataisteluihin osallistuneen **Antti Niemisen** päiväkirjamuistiinpanoista saa toisenlaisen kuvan (*Tie Tali-Ihantalaan*, Mierva 2017). Nieminen ei tekstinsä perusteella ole varsinaisesti uskovainen, mutta kaikkialla huokuu kunnioitus pyhiä asioita kohtaan.

Niemisen muistelmissa suomalainen sotilas osallistuu nurkumatta kenttäpappien järjestämiin hartauksiin, veisaa sotilasvirsi-kirjasta *Jumala ompe linnamme*, jopa paheksuu kovaa kiroilua ja ristii kätensä, jos nyt ei ihan joka päivä, niin ainakin taistelun alla. Yleiskuva on pikemminkin nöyrän kunnioittava kuin kirkkoa pilkkaava.

Erityisesti kuva sotilaspastoreista on Linnalla ja Niemisellä täysin päinvastainen. Nieminen antaa ymmärtää miesten arvostaneen rintamapastoreita, kun taas Linnan Tuntemattomassa on kohta, jossa sotilaspastori koettaa joukkosidontapaikalla lohduttaa kuolemaa tekevää sotilasta, epäonnistuen surkeasti. Kuoleva hoilottaa "Jeesus lähti kiljua juomaan.."

Åbo Akademin tutkija **André Swanström** on käynyt läpi valtavan määrän suomalaisia sotilaspastoreita käsittelevää arkistomateriaalia. Swanströmin mielestä Tuntemattoman hahmot on tarkoituksellisesti rakennettu suomalaisen sotahistorian arkkityypeiksi.

Linna on jättänyt teoksestaan jotain olennaista pois.

– Hengellisyys oli ehdottomasti läsnä monen yksittäisen sotilaan sieluelämässä. Käytännössä jumalanpalveluksiin osallistuttiin jermuilematta, mutta toisaalta niin kuin siviilissäkin, raamattupiirityyppiset jutut jäivät sotilaspastoreiden ja hyvin pienen ydinporukan toiminnaksi.

Swanström arvioi, että keskimääräinen sotilas lienee ollut omassa mielessään hengellisiin asioihin positiivisesti suhtautuva, mutta uskonnosta ei juuri puhuttu julkisesti.

– Linnan antamalla kuvalla jermuista on toki varmasti yhtymäkohtansa todellisuuteen. Pilkkajaakin esiintyi, mutta heidän sanoistaan myös moni pahoitti mieltä. Toisaalta näillä jermullakin saattoi mielen sopukoissa olla joku sija uskonasioille.

Tyypillistä suomalaiselle sotilalle oli, ettei pokkurointia tapahtunut natsojen, vaan tiukoissa paikoissa ansaitun arvostuksen perusteella.

– Tämä päti myös sotilaspastoreihin. Jermu pystyi kunnioittamaan pastoria, jolla oli muutakin annettavaa kuin risti kauluslaatoissa.

Väinö Linnan pääteokset, *Tuntematon sotilas* ja *Täällä Pohjantähden* alla, eivät ole vain romaaneja, vaan osa suomalaista itseymmärrystä. Jo teosten ilmestyessä riideltiin siitä, miten hyvin ne kuvasivat historiaa, oikeaa mennyttä todellisuutta.

Linna oli niin hyvä kertoja, että usein ihmiset unohtivat lukevansa romaaneja. Historiantutkijat pahoittivat tästä mieltä, etenkin *Pohjantähden* kohdalla, sillä aina Linnan kuvaukset eivät menneet yksi yhteen tiedetyn kanssa.

Eräs maan parhaista Linna-tuntijoista on professori **Yrjö Varpio**. Varpio tunsikin Linnan myös henkilökohtaisesti.

Matti Salminen sanoo teoksessaan *Toisinajattelijoiden Suomi* (2016) Linnan olleen *Tuntemattoman* kirjoittamisen aikoihin "selkeä ateisti". Varpio on samaa mieltä, to-

sin kiihkomielinen Linna ei ollut.

– Kyllä hän oli siinä mielessä käsittäkseeni ateisti, että Jumalalla ei ollut varsinaisesti sijaa hänen maailmankatsomuksessaan muuten kuin aatehistoriallisena ilmiönä. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että hän olisi jotenkin sotinut ateisminsa puolesta.

” Jermu pystyi kunnioittamaan pastoria, jolla oli muutakin annettavaa kuin risti kauluslaatoissa.

– Hän ymmärsi myös sen positiivisen voiman, mikä uskonnolla saattoi olla ihmisen elämässä. Muistan, kuinka Linna kerran keskustellessamme naurahti hyväntahtoisesti ystäväälleen **Veikko Sinisalolle**, joka oli televisiohaastattelusta puhunut Jumalasta ja vilkaissut samalla yläilmoihin kuin Jumalan paikan osoittaakseen.

Uskoa kohtaan Linna oli kriittinen, muttei välinpitämätön.

– Tämä näkyy esimerkiksi hänen keskenjääneestä *Messias*-käsikirjoituksestaan, jossa ihmisenä olemisen ongelmia peilataan kirkkoa ja uskonnollista ajattelua vasten, Varpio arvioi.

Tapaus Salpakari on asia erikseen. *Pohjantähdessä* Koskelan suopellot itselleen hamaava kirkkoherra kulkee riistävän kirkkopatruunan maineessa. Varpio näkee Salpakarissa moniselitteisemmän hahmon.

– Kirkkoherran kautta Linna pohtii raamatullisen lähimmäisenrakkauden opin mahdollisuuksia yhteiskunnassa. Salpakari haluaa toimia oikein ja kristillisesti, ja kun hän joutuu lipeämään tästä ihanteestaan kirkkoneuvoston ja ruustinnan painostuksen vuoksi, se aiheuttaa hänessä omantuntonutuksia ja mielipahaa.

Uutta, **Aku Louhimiehen** *Tuntemattoma* Varpio odottaa innolla, ja toivoo elokuvan tekijöiden välttäneen kliiseit.

– Toivon, etteivät roolihenkilöiden ulkonäkö ja ajattelu lähesty liikaa 2000-luvun teinien maailmaa ja maailmankatsomusta, Varpio toteaa.

Hengellisyys oli läsnä monen yksittäisen sotilaan sieluelämässä talvi- ja jatkosodassa, sanoo tutkija André Swanström, vaikka Väinö Linnan Tuntematon sotilas -kirjassa hengellisyydestä ei juuri puhutakaan. Kuva Aku Louhimiehen ohjaamasta uudesta Tuntematon sotilas -elokuvasta.

”Tykistökeskityksessä Herran siunaus tulee äkkiä mieleen”

JANNE KÖNÖNEN teksti
NIKO KUHA kuva

Jyväskyläläisille sotaveteraaneille, **Pekka Helinille**, 92, ja **Pentti Haloselle**, 96, sotilaspastori jäi rintamalla etäiseksi hahmoksi. Syynä olivat komennuspaikat. Helin taisteli Rukajärven korpimailla, Halonen yhtä syrjäisillä lohkoilla Uhtualla.

– Alokasaikana Hyrylässä pappina oli unkarilaissyntyinen, erittäin huumorintajuinen mies, kova laulamaan ja miesten keskuudessa pidetty. Mutta kun rintamalla asuttiin keskellä korpia teltoissa, siellä oli vain se oma porukka, Helin muistelee.

– *Ilta-Sanomien* toimittaja kävi kerran haastattelemassa, mutta en muista, että olisin pappia nähnyt. Ei siellä tosin näkynyt komppanian päälliköitäkään, Halonen hymähtää.

Halonen muistaa erään omissa porukassa pidetyn keskustelun, jossa hengelliset asiat nousivat esiin.

– Tulin juuri ovesta sisään, kun korsussa

kysyttiin kuka pelkää ja kuka ei. Joku sanoi että ”tuo Matti ei pelkää”. Miksi ei? Matti oli pienen tilan vaatimaton mies ja myönsi, ettei häntä pelota. ”Matti uskoo”, joku sanoi. ”Joo, olen Jumalan kädessä,” Matti lisäsi.

” Meidän sukupolvemme opetettiin kyllä luottamaan kristinoppiin vankasti.

Halonen ja Helin muistuttavat, että tykistökeskityksen tapaisissa ääritilanteissa ”Herran siunaus” tulee äkkiä mieleen.

– Meidän sukupolvemme opetettiin kyllä luottamaan kristinoppiin vankasti.

Vastapuolella, Neuvostoliitossa, kristinuskoa koetettiin kaikella voimalla kitkeä pois.

Pekka Helinille (oik.) ja Pentti Haloselle sotilaspastori jäi rintamalla etäiseksi. Syrjäisillä korpimailla ei sotilaspastoreita näkynyt.

JYVÄSKYLÄN YKKÖSAPTEEKKI

Seppälän Citymarket

Vasarakatu 29, 40320 Jyväskylä
Palvelemme: ma-la 9-20, su 12-18

www.jyvaskylanykkosapteekki.fi

Asianajotoimisto Urtti

AA Elina Saari & AA, VT Erkki Urtti & OTM Eero Urtti

Palveluitamme:

Perhe- ja perintöoikeus, mm. edunvalvontavaltakirja, testamentit, perukirjat, perinnönjaot, avioero-ositukset.

Ympäristöoikeus, mm. kaavoitusasiat, tie- ja lunastusriidat, maa-ainesten käyttö, yhteisalueiden asiat.

Asuminen ja rakentaminen, mm. kauppakirjat ja sopimukset, asunto- ja kiinteistökauppariidat, rakennusriidat.

Maksukyvyyttömyys, mm. yrityksen konkurssi- ja saneerausmenettely.

Yhdistysten ja vesiosuuskuntien asiat.

osoite:

Kauppakatu 27 A 7,

40100 Jyväskylä

puhelin

050- 336 93 26/ Elina

sähköposti:

asianajo@urtti.fi

kotisivut:

www.urtti.fi

KotiData

0600 95 050

1,48€/min + pvm/mpm

Autamme tietokoneasioissa.
Myös asiakaskäynnit!

www.kotidata.fi

Henki & elämä

KAIKKEA KIVAA KOTIIN
KEITTIÖTUNING

WWW.KEITTIOTUNING.FI

fida

ONKO KOMEROISSA AHDASTA?

- Nyt on hyvä hetki päivittää talvivaatevarasto. Tuo sinulle ylimääräiset talvivaatteet Fidalle. Otamme ne kiitollisuudella vastaan. Myyntituloilla teemme työtä, jotta jokaiselle on toivo ja tulevaisuus.

Tapionkatu 12 • www.fida.fi

Laulu- ja tanssiryhmä Valkia on kiertänyt Suomalaisen messun juhlaversioiden kanssa ympäri maata. Jyväskylässä messu kuullaan 26. lokakuuta.

Suomalainen uskoo, luottaa ja toivoo

Suomalainen Messu on messun muotoon rakennettu sävelteos, jonka juhlaversio 100-vuotiaan Suomen kunniaksi kuullaan Jyväskylässä.

PÄIVI ESKELINEN teksti
SUOMALAINEN MESSU kuva

Säveltäjä **Lasse Heikkilän** Suomalainen messu on messun muotoon rakennettu sävelteos. Se esitettiin ensimmäisen kerran marraskuussa 1998 Turku-areenalla ja vuosittu-hannan vaihteen jälkeen esittämistä varten perustettu Valkia-ryhmä esitti sen erilaisissa yhteyksissä noin 250 kertaa.

Suomen 100-vuotisjuhlavuoden toteutukseen on rakennettu messusta juhlavampi ja näyttävämpi versio, jota on jo kuultu eri puolilla Suomea.

Suomalaisen Messun juhlaesityksessä Jyväskylän yliopiston juhlasalissa päätehtävissä ovat messun säveltäjä Lasse Heikkilä ja musiikki- ja tanssiryhmä Valkia. Mukana on myös laulajia neljästä eri jyvaskyläläiskuorosta. Edustettuna ovat Lähde!, Astaha, Majakka ja Hamona.

Yhteiskuoroa ohjaa kanttori **Heli Nieminen**.

Yksi kuorolaisista on Keltinmäen alueseudun Lähde!-kuorossa bassoa laulava **Lasse Pynnönen**.

– On ollut hieno kokemus harjoitella isolla porukalla. Lauluissa kajahtaa rukouksen voima, Pynnönen sanoo.

Suomalaisessa Messussa hän kiinnitti ensimmäiseksi huomionsa laulujen melodioihin, mutta harjoittelun myötä myös sanoitukset alkoivat puhutella. Messu saa rytminsä ja melodiansa kansanmusiikista, mutta laulujen sanoissa kuuluu voimakkaasti uskonnollinen vakumus.

– Messu kertoo siitä, mitä usko on merkinnyt suomalaisille eri aikoina. Meidän on hyvä muistaa, mistä edelliset sukupolvet ovat saaneet voimansa. Usko, luottamus ja toivo ovat tässä musiikin sanoma, Pynnönen määrittelee.

Juhlaversio tuo esiintyjien taakse heijastettavan kuvamateriaalin. Videomateriaali vie esiintyjät luontomaisemiin vaihtuvien vuodenaikojen keskelle. Arkistomateriaalin avulla siirrytään välillä sota-aikaan ja muihin kansakuntamme historian vaiheisiin.

Lasse Heikkilä on säveltänyt Suomalaisen messun juhlaversioon neljä uutta musiikkinumeroa. *Soti-*

en muistot kertoo evakoista ja *Siu-naamme sinua Suomi*-laulussa kiitetään juhlallisesti perinnöksi saamastamme isänmaasta. Messusta löytyy myös yksi uusi instrumentaalikappale.

Heikkilä tuo messussa esiin Suomen historiaa ja kristinuskon merkitystä. Se yhdistää kaikki Suomen heimot yhden kokonaisuuden, itsenäisen Suomen, sisään.

– On ollut suuri ilo lähteä mukaan näin hienoon toteutukseen. Tämä yhdistää meitä myös toisiimme ja musiikin kautta tulemma siunatuiksi, toteaa jyvaskyläläisten osuudesta vastaava kanttori Heli Nieminen.

Suomalainen messu -konsertti esitetään 28.10. klo 19 yliopiston juhlasalissa. Järjestäjinä ovat Jyväskylän seurakunta, Jyväskylän vapaaseurakunta, Jyväskylän helluntaiseurakunta ja Vaajakosken baptistiseurakunta.

Lippuja voi ostaa ennakoon järjestäjien tiloista. Jyväskylän seurakunnan myyntipisteestä toimii kirkkoherranvirasto (Telervonkatu 5.)

Ilmoittaja!

Henki & elämä -lehden

ilmoitusmyynti:

Pirjo Teva

040 680 4057

pirjo.teva@kotimaa.fi

KOTIMAA

**Hieronta, kuppaukset,
jalkojenhoito, äänipi-
parenta koko kehon hoito
(voicewell-hoito)**

Sirkku Lahtinen
Väinönkatu 7 A, 2. krs
p. 0400 647 547

Elämää
ei sen vähempää!

Henki & elämä

Reformaation merkkivuosi huipentuu uusien teesien julkistamiseen

Oman teesinsä voi käydä kirjoittamassa netissä. Sata tykättyintä teesiä luovutetaan päättäjille, seurakunnille ja arkkipiispalle

■ SIRPA KOIVISTO teksti

Reformaation merkkivuosi on päättymässä. Merkkivuosi huipentuu uusien teesien julkistamiseen lokakuun viimeisenä päivänä – tasan 500 vuotta sen jälkeen, kun **Martti Luther** julkaisi kuuluisat teesinsä. Tuoreita teesejä kerätään parhaillaan netissä teemalla Yhdessä – Armo on sitä, ettei jää yksin.

Lutherin teesit muuttivat kirkollisen elämän lisäksi kieltä, hallintoa, kulttuuria ja lainsäädäntöä, mutta uusilla teeseillä on paikkansa myös tässä ajassa, sanoo Reformaation merkkivuoden projektisihteeri **Timo-Matti Haapiainen**.

– Teesejä tarvitaan tuomaan esille ihmisten ajatuksia, ideoita ja muutostarpeita, jotta saisimme paremman kuvan siitä todellisuudesta, jossa elämme. Teesit toimivat laajemman keskustelun pohjana.

Tähän mennessä teesejä on jätetty jo lähes 350, osa hyvinkin

konkreettisiin asioihin tarttuvia, osa arvoja ja teologiaa käsitteleviä teesejä.

Jotta teeseistä tulisi myös tekoja, sata tykättyintä teesiä luovutetaan suomalaisille päättäjille, seurakunnille ja arkkipiispa **Kari Mäkiselle**.

Reformaation merkkivuosi on täyttänyt monenlaisia odotuksia.

– On ollut huikean hieno nähdä, miten merkkivuoteen on tartuttu paikallisesti, ja yhdessä on tehty hienoja sisältöjä. Olen valtavan iloinen myös siitä, millainen ekuumeeninen vuosi on ollut. Mukana on ollut monien kirkkojen ja yhteisöjen ihmisiä, Haapiainen toteaa.

Haapiainen toivoo, että merkkivuosi innostaisi uudella tavalla näkemään kristinuskon ja evankeliumin ytimeen niin, että osaisimme nähdä ja tulkita sitä tässä ajassa.

– Ettei merkkivuosi jäisi historiaan vain yhtenä tapahtumana, vaan se voisi olla käynnistämässä prosesseja, jotka uudistavat ja vievät eteenpäin, Haapiainen huomauttaa.

Jyväskylän seurakunnan kirkkoherra **Arto Viitala** näkee merkkivuoden merkityksen siinä, että olemme saaneet tukea oman identiteettimme hahmottamisessa niin seurakuntana ja yksittäisinä kristittyinä kuin suomalaisena yhteiskuntana.

– Luterilaisuudella on pohjimiltaan aika iso ja hyvä vaikutus meissä, Viitala sanoo.

Jyväskylän seurakunnassa merkkivuosi on ollut monipuolisten tilaisuuksien vuosi. Viitalan mieleen on jäänyt erityisesti helatorstai, jolloin eri puolilla seurakuntaa aterioiditiin yhdessä ja istutettiin omenapuita toivon merkiksi. Presidentti **Mauno Koiviston** hautajaiset antoivat oman sävynsä päivälle.

Merkkivuosi huipentuu piispanmessuun Kaupunginkirkossa, jossa saarnaa piispa **Simo Peura**.

Merkkivuoden teemana on ollut armo.

– Martti Luther kyseli reformaation alussa, kuinka löytäisin armollisen Jumalan. Toivon, että tämä vuosi olisi vahvistanut meissä luotamusta Jumalan hyvyyteen ja armoon sekä samalla antanut meille suuntaa jakaa hyvyyttä lähimmäsillemme, sanoo kirkkoherra Arto Viitala.

Reformaation merkkivuoden päätös, piispan viikkomesu Kaupunginkirkossa ti 31.10. klo 19. Saarna piispa Simo Peura. <https://teesit2017.fi/>

Seurakunnan toimitilojen avajaiset Kauppakeskus Sepässä 26.–29.10.

Toimitilat avoinna

to 8-20
pe 10-20
la 9-19
su 11-19

Tule tapaamaan seurakunnan työntekijöitä. Kahvitarjoilu

Jyväskylän seurakunta

Ryhmämatka Etiopiaan 23.2. - 7.3.2018

Matkalla vierailemme Jyväskylän seurakunnan lähetystyön kohteissa ja tutustumme etiopialaiseen vanhaan kulttuuriin ja kauniiseen luontoon. Vielä on muutama paikka vapaana.

Hinta noin 1600 e, sisältäen täyden ylöspidon (all-inclusive) Etiopiassa, lentomatkan Helsinki – Addis Abeba – Helsinki sekä matkat omalla pienbussilla Etiopiassa. Mukana on matkatoimiston matkanjohtaja sekä Etiopiassa pitkään lähetystyössä työskennellyt rovasti Hannu Huttunen.

Ilmoittautuminen viimeistään 10.11.2017 mennessä. Aluekappalainen Hannu Huttunen, 050 521 5405 tai Lähettyksen ja kansainvälisen työn työalasihteeri Ulla Klemettinen, 050 340 9889.

Jyväskylän seurakunta

piplia.fi ■

365 + Piplia

Löydä sinäkin maailman luetuin kirja,
RAAMATTU

auki 24/7
pipliakauppa.fi

PIPLIA.voimasanoja Suomen Pipliaseura on maamme johtavin raamatunkustantaja.

Suomen Pipliaseura | myynti@piplia.fi | piplia.fi | pipliakauppa.fi

KIRKON KESKUSTELUAPUA†

	Palveleva puhelin 0400 22 11 80 Arkisin 18–01, viikonloppuisin 18–03		Palveleva chat
	Palveleva netti		Palveleva kirje PL 210, 00131 Helsinki

kirkonkeskusteluapua.fi

Olavi Karonen (vas.) ja Iiro Toivari ovat jo vanhoja isosia. Toni Järvinen kävi viime kesänä rippikoulun ja on nyt isostoiminnassa.

Yli tuhat nuorta rippikouluun

Vuonna 2003 syntyneistä nuorista on Jyväskylässä seurakunnan jäsenenä 1180, ja rippikouluun on ilmoittautunut 1130 nuorta. Joukossa on noin 30 kirkkoon kuulumatonta. Myös muista seurakunnista tullaan Jyväskylän ripareille.

Rippikouluryhmiä on 45. Ryhmän yleisin koko on 25 nuorta. Eniten nuoria on Palokan ja Keltinmäen alue seurakunnissa.

Alue seurakunnat kutsuvat uudet rippikoululaiset omiin lähikirkkoihinsa aloittamaan osallistumisjakson. Näissä kokoontumisissa nuoret saavat riparikorttinsa.

Osallistumisjakson aikana nuoret tutustuvat seurakunnan toimintaan ja keräävät rippikoulu korttinsa yhdeksän merkintää erilaisista tilaisuuksista ennen varsinaisen intensiivijakson alkua.

Isokset luovat leiritunnelman

200 viime kesän leiriläistä lähti isoskoulutukseen. Vanhoja isosia on toiminnassa mukana 230.

PÄIVI ESKELINEN
teksti ja kuva

Uusien isosten koulutus alkoi syyskuussa. Mukaan on lähtenyt 200 viime kesän riparilaista. Vanhoja isoja eli jo peruskoulutukseen aiemmin osallistuneita on mukana toiminnassa 230.

Ryhmät kokoontuvat parin viikon välein, välillä uudet ja vanhat erikseen, välillä yhdessä. Koulutukseen kuuluu myös viikonloppujakso. Jokaisella rippikouluryhmällä on 5–10 ryhmänjohtajaa eli isosta.

Leiriläisiä vuoden pari vanhem-

mat isokset ohjaavat ryhmäkeskusteluja, viihdyttävät leiriläisiä vapaa-ajalla ja iltaohjelmissa sekä huolehtivat siitä, että kaikki ovat kavereita keskenään.

– Katsoin omia isosia vähän ylöspäin. Ihailin sitä, miten heillä näytti olevan hauskaa yhdessä ja miten isokset juttelivat luontevasti leirin aikuisten kanssa. Halusin itseni isoksi, muistelee kaksi vuotta sitten leirin käynyt Iiro Toivari.

Olavi Karonen on samaa vuosikertaa Toivarin kanssa. Hänen päätoimistaan isoseksi ryhtymisessä vahvistaa isoskoston esimerkki ja tämän nuorontoiset kokemukset.

Poikien mielestä isosen tehtävä on luoda yhteishenkeä ja poistaa leiriläisten alkujännitystä.

” Vaikka leirille tulisikin ehkä vähän nuristen, sieltä lähdetään haikeana, tippa silmässä pois.

– Kaikkia varmasti vähän pelottaa uudessa tilanteessa ja ympäristössä. Isokset voivat omalla esimerkillään näyttää, että pelko on tur-

haa, Karonen sanoo.

Isokset heittäytyvät sketseihin, yhteislauluihin ja leikkeihin pelkäämättä kasvojensa menetystä. Hyvä fiilis syntyy, kun leirillä on mukava ja turvallinen ilmapiiri.

Ennen leirikokemusta kerätään rippikoulu korttiin merkintöjä osallistumisista seurakunnan tapahtumiin. **Toni Järvinen** muistelee, että tehtävä ei tuntunut liian vaivalta.

– Merkinnyt saa kyllä kerättyä, jos vain vähän viitsii nähdä vaivaa. Kortissa olevat ulkoläskytkin oppii nopeasti, kun ei kaikkia yritä ker-

ralla opetella, hän vakuuttaa.

Nuoret myöntävät, että moni lähtee rippikouluun lahjojen toivossa.

– Mopo oli monen meidänkin leiriläisen haaveena, Järvinen toteaa.

Toivari muistelee itsekin moporahoja ajatelleensa, mutta lahjat olivat lopulta sivuseikka.

– Vaikka leirille tulisikin ehkä vähän nuristen, sieltä lähdetään haikeana, tippa silmässä pois. Leirin merkitys aukeaa aivan uudella tavalla, ja sen haluaa kokea vielä uudelleen. Siksi monet lähtevät isoskoulutukseen, Toivari pohtii.

Elämästä

Lukeminen avaa ovia luovuudelle

HEIKKI IMPIÖ
teksti ja kuva

Olen **Juha Lainejoki**, 54. Olen lähitöisin Laihia ja nykyään asun Laukaassa. Työhistoriani on monipuolinen, aloitin metallialalla työkaluviilaajana ja etenin toimitusjohtajaksi.

Minulla on insinööri toimisto, jonka kautta olen tehnyt erilaisia projektituotoisia johtotehtäviä metallialalla toimiville firmoille. Vajaat seitsemän vuotta sitten ostin Päijänne Antikvariaatin ja sen myötä työkuviot ovat muuttuneet ja laajentuneet.

Olen aina pitänyt lukemisesta ja kotimaisesta kaunokirjallisuudesta. Lempikirjailijoita ovat Veikko Huovinen ja Antti Tuuri. Luen jonkin verran myös ulkomaista kirjallisuutta, jota yritän lukea aina alkuperäiskielellä, englanniksi, saksaksi ja ruotsiksi. Kielitaitoa olen tarvinnut työelämässä, nyt pyrin lukemalla ylläpitämään sitä.

Työssä parasta ovat asiakkaat. Heidän kanssa jutellessa oppii uutta, ja välillä keskustelut kääntyvät syvällisiin aiheisiin. Vakioasiakkaita on jonkin verran. Heitä käy liikkeessä aina Inarista asti. Sadantu-

hannen kirjan valikoimamme on laajuudessaan ihan kärkeä Suomessa.

Olen elämäni aikana huomannut, kuinka tärkeä merkitys on kasvatuksella ja koulutuksella. Minua huolestuttaa uutiset niistä nuorista, jotka eivät lue lainkaan. Lukeminen on verraton etu jatkoa ajatellen ja vaikuttaa moniin asioihin, kuten luovuuteen.

En halua jämähtää paikoilleni. Haluan oppia uutta, joten en viitsi tehdä samoja asioita liian pitkään. Se tarkoittaa usein myös kiirettä. Sen vastapainoksi nautin nykyään

myös nukkumisesta silloin, kun siihen on tilaisuus. Työn lisäksi perhe on minulle tärkeä. Omillaan asuvia lapsia on mukava nähdä viikonloppuisin.

Aika kuluu vuosi vuodelta nopeammin. Lapsuuden pitkä viikko vielistää nyt ohi päivässä. Havainto on antanut ryhtiä lukemiseen. Enää en lue mitä sattuu, vaan ajatuksella.

Odotan aikoja, jolloin pääsisimme vaimon kanssa taas matkustelemaan ja tutustumaan eri kulttuureihin. Yksi haave on myös oman hengittävän hirsitalon rakentaminen, jonka sijainti olisi tarkkaan harkittu.

Päijänne Antikvariaattia pitävä **Juha Lainejoki** lukee ulkomaista kirjallisuutta alkuperäiskielellä. Haaveissa on kuukausien mittainen matka Japaniin. Hän on osallistunut kielikurssille ja perehtynyt jo pitkään maan kulttuuriin.